

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність (напрямок підготовки) 6.020303 «Філологія»

Лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні іноземної мови

Допущено до захисту «__» _____ 2019 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:

студ. групи ПРпн-51

Голованова Валерія Ігорівна

Науковий керівник:

к.філол.н., старший викладач

Куліш Владислава Сергіївна

Суми 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІНГВОКРАЄНАВЧОГО АСПЕКТУ ЯК ЗАСОБУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	5
1.1 Особливості понять «лінгвокраїнознавство» та «країнознавство»	5
1.2 Сутність лінгвокраїнознавчого аспекту в змісті навчання іноземної (англійської) мови	9
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОГО АСПЕКТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	13
2.1 Практичні складові лінгвокраїнознавчого аспекту	13
2.2 Методичні розробки комплексу практичного завдання із використанням лінгвокраїнознавчого аспекту	15
ВИСНОВОК	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	19
ДОДАТОК А	24
ДОДАТОК Б	25
ДОДАТОК В.....	26

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сьогодні розвиток практики і теорії викладання будь-яких іноземних мов у загальноосвітній середній школі характеризується розмахом наукових досліджень і широким впровадженням інформаційних технологій в шкільну програму, а також пошуком найефективніших методів і засобів при викладанні іноземних мов. В останні роки серед всіх проблем викладання іноземної мови посідає важливе місце проблема лінгвокраїнознавства. Навчальний процес із використанням лінгвокраїнознавчого підходу привертає увагу великої кількості науковців, і не лише філологів та лінгвістів, а й педагогів, тому що саме цей підхід має велику кількість потенціальних можливостей для засвоювання матеріалу учнями. Проте ці можливості повною мірою в даний час не досліджені, а на практиці використовуються рідко.

Величезний внесок у розгляд суспільної значимості змісту аспекту, який досліджується внесли вчені-лінгвісти О. С. Ахманова, Є. М. Верещагін, О. Г. Оберемко, В. Г. Костомаров, Г. Д. Томахін та ін.

Метою цієї роботи є з'ясування сутності лінгвокраїнознавчого підходу, обґрунтування його місця в навчальному процесі, аналіз напрямків застосування досліджуваного підходу під час навчання іноземної мови (англійської) у загальноосвітніх закладах. Досягнення зазначеної мети передбачається за рахунок виконання наступних завдань:

1. Визначити особливості понять «лінгвокраїнознавство» та «країнознавство».
2. Визначити сутність лінгвокраїнознавчого аспекту в змісті викладання іноземної мови.
3. Зазначити практичні складові лінгвокраїнознавчого аспекту.
4. Розробити систему завдань з іноземної мови із використанням лінгвокраїнознавчого аспекту

Об'єктом є лінгвокраїнознавчий аспект в процесі навчання іноземній мові.

Предметом є способи та методи застосування лінгвокраїнознавчого аспекту як складової навчання іноземній мові в середній школі.

Теоретичне значення дослідження полягає у вивченні потенційних можливостей лінгвокраїнознавчого аспекту як основи формування іншомовної компетентності, а також способів його реалізації в процесі навчання.

В свою чергу, **практичне значення** полягає у створенні комплексу завдань із використанням вищеназваного аспекту.

Структура роботи включає у себе вступ, два розділи (із підрозділами), висновки та список використаних джерел, який нараховує 30 позиції. Загальний обсяг роботи – **23** сторінки.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІНГВОКРАЄНАВЧОГО АСПЕКТУ ЯК ЗАСОБУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1 Особливості понять «лінгвокраїнознавство» та «країнознавство»

На сьогоднішній день термін «лінгвокраїнознавство» у різних країнах трактують по-різному. Наприклад, у Франції – «мова і цивілізація» (*langue et civilisation*), у Німеччині його називають терміном «культурознавство» (*Kulterkunde*), а в англійській методичній літературі – «лінгвокультурні дослідження» (*lingualcultural studies*). Як зазначає Веклич Ю. І., «лінгвокраїнознавство — відносно молода і поки що недостатньо розроблена і вивчена галузь лінгвістики, основне завдання якої полягає у виявленні зв'язків між мовою і культурою народу, що є носієм цієї мови. Лінгвокраїнознавство співвідноситься із загальним краєзнавством як систематизованою сукупністю наукових знань» [2, с. 40-41].

В сучасній науковій та методологічній літературі лінгвокраїнознавство аналізується у двох вимірах: перший, лінгвокраїнознавство - це аспект методики викладання іноземних мов, в якому досліджуються питання відбору та прийомів подачі студентам відомостей про країну, мова якої вивчається, з метою забезпечення їх практичного володіння даною мовою [2, с. 26].

З іншого боку, лінгвокраїнознавство - це аспект навчання іноземної мови (поряд з лексичним, фонетичним, граматичним), який відбиває національно-культурний компонент мовного матеріалу. Кінцевою метою засвоєння лінгвокраїнознавчого аспекту є формування у студентів лінгвокраїнознавчої компетенції, тобто «цілісної системи уявлень про основні національні традиції, звичаї та реалії країни, мова якої вивчається, що дозволяє студентам асоціювати з мовною одиницею ту ж саму інформацію, що й «носії» цієї мови і досягати повноцінної комунікації» [2; 4, с. 26].

Також слід наголосити на тому, що Веклич Ю. І. зазначає «комунікативна компетенція включає соціокультурну компетенцію, яка, в свою чергу, охоплює країнознавчу та лінгвокраїнознавчу компетенції» [2, с. 40-41].

Спочатку ми повинні зазначити що собою являє країнознавча компетенція. Відповідно до Веклич Ю. І. та Сабітової А. П., цей вид компетенції означає «знання учнів про культуру країни, мова якої вивчається» (знання історії, клімату, географії, державного устрою, економіки, традицій та звичаїв, особливостей побуту, тощо) [2; 17].

В свою чергу, лінгвокраїнознавча компетенція окреслює володіння учнями особливостями немовленнєвої (жести, міміка, постань, що супроводжуються висловлюваннями) та мовленнєвої поведінки носіїв мови у окремих ситуаціях спілкування. Тобто сформованість цілісної системи уявлень у учнів щодо суспільно-політичних та національно-культурних особливостей держави, що їм надає право асоціювати з окремою мовною одиницею ту ж інформацію, що й носії цієї мови, а саме досягти у такий спосіб повноцінної комунікації [2].

В основі лінгвокраїнознавства лежать наступні принципи. Перший принцип – це суспільна природа мови. Вона являє собою єдність національної культури і мови, яка може бути реалізована в функціях. Однією з особо важливих є комунікативна яка є основним засобом передачі інформації від одного учасника комунікативного процесу іншому (умовою забезпечення цієї функції є саме використання відомостей про країну). Другий принцип - засвоєння людиною, що виросла в одній національній культурі, норм поведінки, істотних фактів, цінностей і традицій іншої державної культури. Учням потрібно не тільки засвоїти інформацію про країну, а й сформувати в собі позитивне відношення до неї. Третій принцип - формування позитивної установки до народу -носія мови. Це один із самих складних принципів, тому що мета вивчення мови – зближення народів. Четвертий принцип утілює в собі вимоги цілісності і гомогенності мовного

навчального процесу: країнознавча інформація має бути отримана з автентичних навчальних текстів [9].

Для більш глибокого розуміння спілкування іншою мовою викладачу необхідно максимально наблизити учнів до фонових знань носіїв мови. Для кожної держави вони є різними та характерними саме для неї і в своїй більшості невідомі іноземцям, що як правило, сильно обтяжує процес комунікації, тому що взаєморозуміння неможливе без повної тотожності в обізнаності комунікантів про оточуючу їх реальність. Наприклад, в Англії існує різниця між “*express trains*” та “*local trains*” в метро: “*express trains*” на відміну від “*local trains*”, зупиняються лише на деяких станціях [5, с. 1430; 25].

Фонові знання як основний об’єкт лінгвокраїнознавства розглядають у своїх працях Є.М Верещагін, В.Г Костомаров. Вони були першими вченими, які обґрунтували об’єктивність існування фонових знань, відкрили накопичувальну функцію лексичної семантики, розкрили лінгвістичну природу фонових знань, зміст кумулятивної функції мови, згідно якої мовні одиниці є «вмістилище» знань соціальної дійсності, охопленими людиною [2; 4, с. 55]. О. С. Ахманова зазначає, що беззаперечною умовою реалізації будь-якого комунікативного акта має бути спільне знання реалій промовця та слухача, що є основою мовного спілкування (в лінгвістиці вони отримали назву «фонових знань») [22, с. 6].

Варто наголосити на тому, що основним безпосереднім об’єктом курсу «Лінгвокраїнознавство Великої Британії, Сполучених Штатів Америки та країн-членів Співдружності націй» є фразеологічні та лексичні одиниці, а також одиниці афористичного рівня, які відтворюють особливості не тільки суспільно-політичного життя, а й національно-історичних особливостей, а також економіки цих країн, культурних традицій, історичних фактів, звичаїв, побуту американців та британців. Відмінність англійського варіанту англійської мови від американського варіанту складають основу саме ці лексичні та фразеологічні одиниці, що позначають предмети та явища,

специфічні для матеріальної й духовної культури Великобританії та США, а також їх сприйняття і осмислення в мовному усвідомленні носія мови (включаючи додаткові значення (конотації), які надають лексичній одиниці слову особливого забарвлення). Так, наприклад, *public school* (Br. E.) – це дорогий приватний заклад для молоді віком від 13-18 років, чиї батьки сплачують за їх навчання. Учні часто живуть в школі протягом шкільного року. Американський промовець, за звичай, вважає *public school* (Am. E.) школою, яка фінансується через систему податків від держави, і забезпечує безкоштовну освіту дітям віком від 5 до 18 років. Вона називається (*state school*) в Об'єднаному Королівстві [5, с. 1080; 25]. Варто зупинити свою увагу на національно-культурному компоненті викладанні іноземної мови, також засоби його засвоєння майбутніми викладачами іноземної мови. У навчанні іноземній мові можна використовувати лінгвокраїнознавчий матеріал у таких сферах:

1. Побутова сфера спілкування.
2. Сімейно-побутова сфера спілкування.
3. Соціально-культурна сфера спілкування.
4. Спортивно-оздоровча сфера спілкування.
5. Торгово-комерційна сфера спілкуванням.
6. Учбово-професійна сфера спілкування [9].

Веклич Ю. І. говорить про те, що «тексти країнознавчого характеру займають сьогодні все більше місце в процесі навчання іноземним мовам. Завдяки таким текстам, студенти знайомляться з реаліями країни мови, що вивчається, одержують додаткові знання в галузі географії, освіти, культури тощо. Зміст країнознавчих текстів повинен бути значущим для студентів, мати визначену новизну, включати відомості про державний устрій, географічне середовище, характерні предмети матеріальної культури, елементи фольклору або про особливості мовленнєвого поведіння й етикету» [2, с. 40-41].

Лінгвокраїнознавчий матеріал є сильним важелем для створення і підтримки інтересу до вивчення іноземних мов. Звідси випливає, що мотивація збільшиться і стане міцнішою, якщо ми будемо все ширше використовувати елементи лінгвокраїнознавчого характеру [1, с. 84-89; 2].

Таким чином, терміни «країнознавство» та «лінгвокраїнознавство» є близькими за своїми значеннями, адже перше – це наука про загальні закономірності розвитку країни, а друге – це наука про те, як ці закономірності впливають на мову, на якій розмовляють в цій країні та навпаки.

1.2 Сутність лінгвокраїнознавчого аспекту в змісті навчання іноземної (англійської) мови

Як ми всі розуміємо, в будя-кому випадку основною функцією мови є функція спілкування, одночасно воно виступає в якості засобу пізнання світу. Вивчаючи іноземну мову учні наражаються на абсолютно нову для них культуру, таким чином, учні мають комплементарний філологічний метод побічного пізнання малознайомого світу. Якщо вважати мову хранителем національної культури держави, то мовні одиниці можуть бути носієм країнознавчої інформації, яка так необхідна для тих, хто її вивчає. Отже, під час навчального процесу слід пам'ятати, що всі країнознавчі явища у світі так чи інакше відбиваються в культурі і згодом передаються через мову. Таким чином, викладання мови повинне здійснюватися саме із застосуванням лінгвокраїнознавчого підходу.

Недарма французький вчений Ж. Ласера правдиво визнавав: «...яким би не був підручник або метод викладання, саме відомості про культуру перш за все складають основне багатство освіти. Викладач не повинен обмежуватися вузькими мовними цілями. Без звернення до явищ культури вивчення мови збіднюється і зводиться до засвоєння фонетичних та граматичних явищ» [11, с. 218]. Взагалі сутність лінгвокраїнознавчого аспекту складає вивчення іншомовної культури, організація процесу, в ході якого студенти активно

знайомляться із сучасною дійсністю досліджуваної країни, її кліматичними умовами, географічними, історією, політичним і соціальним укладом життя, національними рисами характеру, релігійними поглядами народу, стереотипами поведінки [10, с. 72-76]. У формуванні історико-культурних понять про країну досліджуваної мови потрібна поступовість, розмаїтість і емоційно-образне вивчення зарубіжної культури у зіставленні з культурою своєї країни. Адже сприйняття зарубіжної культури завжди відбувається через призму власної. Лінгвокраїнознавство не може обмежитися системою однієї мови. Це наука порівняльна, «...де явища однієї семантичної системи протиставляються інший»

Будь-яка іноземна мова має свої особливості, з якими зустрічається кожна людина, що її вивчає. На кількість цих особливостей впливають не тільки суто лінгвістичні, а й екстралінгвістичні фактори. Одним з таких факторів є схожість або відмінність мови, що вивчається з рідною мовою учня на тому чи іншому рівні (граматичному, лексичному і так далі). Особливі труднощі виникають при стиканні в процесі навчання з фоновою, безеквівалентною лексикою, реаліями мови та всім тим, що не можна просто перекласти на рідну мову [16].

Проаналізувавши співвідношення елементів змісту іноземної культури з аспектами навчання, можна визначити компоненти іншомовної культури як мети навчання:

1) навчальний аспект — соціальний зміст мети. Даний аспект включає оволодіння іноземною мовою як засобом міжособистісного спілкування, а також освоєння навичок самостійної роботи, як процес удосконалювання рівня іншомовної культури;

2) пізнавальний аспект — лінгвокраїнознавчий зміст мети. Використовується як засіб збагачення духовного світу особистості і реалізується переважно на основі рецептивних видів діяльності: читання й аудіювання;

3) розвиваючий аспект — психологічний зміст мети. В даний аспект входить головна мета — розвиток мовленнєвих здібностей, психічних функцій, умінь спілкуватися;

4) виховний аспект — педагогічний зміст мети. Навчання іншомовній культурі є засобом всебічного виховання. [8]

Це трапляється через те, що дві національні культури ніколи не збігаються повністю: кожна з них складається з національних та інтернаціональних елементів. В області збігу двох культур при викладанні мови допустимо застосовувати реляційно-перекладну методику, але вона непридатна в області розбіжностей: тут вдаватися до перекладу, до пошуку відповідності, марно. Тому перед педагогом постає завдання: виробляти в свідомості учнів світогляд про нові предмети і явища, що не мають аналогів ні в їхній рідній культурі, ні в їхній рідній мові. Один із основних аспектів навчання іноземної мови -лінгвокраїнознавчий-прямо пов'язаний з культурологічною спрямованістю вивчення іншомовної дійсності. Вивчаючи мову інших народів, людина так чи інакше прилучається до духовних цінностей країни, тому роль візуальної предметної наочності у вирішенні розглянутої нами проблеми, безперечно, велика. Ми виходили з того, що наочні матеріали активізують різні мовленнєво-мисленнєві психічні процеси: пам'ять, сприйняття, мислення, уяву, сприяють формуванню стійких образів, понять, уявлень. З цією метою увага до іншомовної культури, основний зміст якої зосереджений у музейних експонатах, картинах, предметах, художньо-історичних речах, направлялася нами на ті частини зорового образу, що відповідає особливим, характерним національно-культурним фоновим знанням. Акцентування уваги супроводжується достатнім лінгвокраїнознавчим коментарем понять, що відсутні у рідній мові, не є невід'ємною частиною життя народу досліджуваної культури. Було також визначено сукупність даних, які складають основний зміст лінгвокраїнознавчого аспекту [16]. Це:

- дані про географію та історію країни, політичний устрій, соціальну стратифікацію, досягнення науки, культури, літератури, мистецтва, звичаї та традиції народу і т.д.;
- «фонові знання», які присутні у свідомості усіх носіїв мови і які є основою акту комунікації;
- «невербальна мова» жестів, міміки, традицій, звичаїв, повсякденної поведінки [16, с. 236].

Таким чином, лінгвокраїнознавство є невід'ємним аспектом у вивченні будь-якої іноземної мови, зокрема англійської. Оволодіваючи іноземною мовою учні стикаються з аутентичною культурою, таким чином, учні мають комплементарний філологічний метод побічного пізнання малознайомого світу. Ця іншомовна культура включає в себе такі компоненти: навчальний аспект, пізнавальний аспект, розвиваючий аспект та виховний аспект.

РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОГО АСПЕКТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

2.1 Практичні складові лінгвокраїнознавчого аспекту

Розглядаючи лінгвокраїнознавство як аспект викладання іноземних мов та галузь лінгвістики зазначаємо, що воно має свій власний матеріал. Однією зі ключових наукових категорій цього матеріалу є фонові знання. Тобто знання про навколишній світ (не в екологічному аспекті), якими володіє середньостатистичний носій мови та окремої культури. Воно досліджує слово як культурно-історичне явище, як образ, який включає в себе розбіжні асоціації, насамперед ті, що опираються на національну культуру і є притаманними усім носіям цієї культури та мови. Сам носій мови може не усвідомлювати свій лексичний фон, проте він набуває великого значення під час міжкультурної комунікації. «Тому при вивченні мови необхідно опанувати не тільки слова, але й лексичний фон мови, інакше відбувається перенесення понять однієї мови на поняття іншої, тобто відбувається лінгвокраїнознавча інтерференція»[17; 21].

У лінгвокраїнознавчій теорії слова Е. Верещагін і В. Костомаров дають визначення слову як «окремій одиниці мови, що вміщує знання про реальність, що властива як масовій, так і індивідуальній свідомості, тобто слово розглядається як «вмістилище знань». Слово складається із поняття або логічного поняття, яке характеризується як наївне, побутове, і логічного значення, яке відрізняється національною своєрідністю» [5].

До лексичних одиниць із національно-культурною семантикою можна прирахувати:

- безеквівалентну лексику – назви реалій, предметів і явищ, що є характерними для однієї культури і відсутні в іншій (назви грошових одиниць, специфічних знарядь праці, назва регіону, архаїзми, тощо);

- конотативну лексику – слова, що повністю співпадають за денотатом, але мають відмінності за своїми культурно-історичними походженнями (наприклад, назви кольорів у функції ідентифікатора «свій-чужий»);
- фонову лексику – назва явищ та предметів, які в цілому співпадають у культурах, що зіставляються, але мають національні особливості функціонування. Наприклад, *Drayton dirty fair* [24];
- ономастичну лексику – слова, що є загальнонаціональними, але мають культурно-історичні асоціації (компоненти-топоніми, власні імена, тощо). Наприклад, *as wise as Walton's calf who ran nine mile to suck a bul* [25];
- лексичні одиниці афористичного рівня (прислів'я, крилаті вислови, цитати, приказки, які часто використовуються в різних алюзіях). Наприклад, *as thick as as Darby and Joan*;[26].
- правила немовної і мовної поведінки у різних ситуаціях комунікації; конфігурації мовного етикету визначеної етнолінгвістичної спільноти [13].

З боку лексичного складу мови найбільшою складністю є лексика, що не перекладається на рідну мову, не має еквівалента, зазвичай такі слова просто транслітеруються, а їх значення можна зрозуміти тільки за допомогою тлумачного словника. Така лексика може бути: безеквівалентною (слова-службовці для виразів понять без відповідностей), лакунарною (слово, яке існує в одній мові, але не зустрічається в іншій), словами-реаліями (слова, що означають явища та предмети властиві конкретному народу) [18].

Фразеологізми часто містять в собі власні назви, реалії, безеквівалентну лексику, та загалом їх зміст зазвичай пов'язаний із такими національними властивостями, про які іноземець не може знати без додаткового вивчення культури тої нації, мову якої вивчає. В цьому полягає їх складність, але фразеологія є невід'ємною складовою мови, вираженням культури та історії народи, який на ній розмовляє, тож людина, що вивчає іноземну мову має обов'язково звернути на них свою увагу. Наприклад, *firm as Hodge wife* [26].

Освоєння національної культури відбувається не тільки при соціалізації людини, а й тоді, коли особистість вже склалася, або коли вона попадає в умови нової для неї національної культури, або прилучається до неї за допомогою вивчення іноземної мови. У цьому випадку використовується термін «акультурація» - процес засвоєння особистістю, що виросла у національній культурі, елементів культури іншомовної.

2.2 Методичні розробки комплексу практичного завдання із використанням лінгвокраїнознавчого аспекту

Для того щоб розробити наочність, ми проаналізували що ж саме являє собою лінгвокраїнознавство в значення аспекту, що являє собою акультурація. А зараз ми зазначмо поняття «наочності». Взагалі наочність у широкому розумінні є поняттям складним і дотепер ще не повною мірою вивчене. Також вона є одним з компонентів цілісної системи навчання, яка може допомогти студенту якісніше засвоїти досліджуваний матеріал на більш високому рівні. І. А. Зимняя зазначає, що «...цілі застосування наочності обумовлені завданнями, які стоять перед викладачем на певному етапі навчання іноземної мови. Вона вважає, що наочність в плані повідомлення знань при навчанні іноземної мови може використовуватися в цілях: семантизації мовного матеріалу і організації запам'ятовування через встановлення зв'язку між вербальним і наочно-чуттєвим чином дійсності...» [6, с.132]. Наочність – це предмети, які використовуються для показу під час навчального процесу, а також це є методом навчання, який в свою чергу базується саме на використанні відповідних предметів [19; 22].

Як результат був розроблений окремий комплекс завдань із використанням цього аспекту. Структура цього комплексу:

1. Перегляд відео (короткий фільм) та будування діалогу відповідно до цього відео.
2. Кросворд.
3. Виступ-презентація.

4. Використання інтернет-ресурсу для оцінки і закріплення знань.

Метою цих завдань є:

- розширення знань учнів про культуру країни, мова якої вивчається;
- формування лінгвокраїнознавчої компетенції школярів;
- розвиток в учнів навички слухання та говоріння;
- розвиток в учнів логічного мислення та пам'яті.
- виховувати та підтримувати у школярів мотивацію до оволодіння іноземною мовою [6, с. 21-27].

Критерієм оцінювання сформованості лінгвокраїнознавчої компетентності є операційний критерій. За цим критерієм були запропоновані творчі завдання, розроблені на основі комунікативного методу. Вони були розроблені згідно із запропонованою класифікацією та наочно доказали, що використання кількох аспектів вивчення іноземної мови може бути ефективним [13].

Перше завдання цього комплексу – це перегляд відео чи короткого фільму, який стосується історії та культурних особливостей держави, яка є предметом вивчення. Після цього із застосуванням комунікативного методу учні повинні побудувати діалог, в якому один з учнів буде вважатися гідом, а інший буде туристом. Учні повинні побудувати свій діалог за допомогою використання різних граматичних конструкцій. Саме цей діалог буде сформований спираючись на відеозапис. Завдяки цій активності відбувається розвиток сприймання мови та відтворення запам'ятованого матеріалу. Форма проведення цього завдання: співпраця. Наочність: мультимедійний проектор, словники, фотографії, матеріали для презентації та картинки. Контингент учасників: учні 8-9 класи. Тривалість: 30 хв. Приклад цього діалогу в Додатку А.

Друге завдання має характер творчого. Воно повинно виконуватися вдома. Учень потрібен вигадати кросворд. Це повинен бути кросворд, який має поєднувати іменники та дієслова з визначеної тематики. У маленький групі одна особа (кожного разу різна) виконує кросворд 1 раз на тиждень, а

кожного першого заняття тижня група вирішує його та тим самим закріплює свої знання спеціальної лексики. Приклад цього завдання в Додатку Б.

Третє завдання підготувати виступ-презентацію про окрему архітектурну споруду, пам'ятника або іншого цікавого місця. Використання будь-якого іншого додаткового матеріалу, окрім власної презентації, забороняється. Лише власно виготовлена презентація, яка буде слугувати «каркасом» відповіді учня. Цей вид роботи допомагає учням побороти страх виступів публічну, працювати над навичками з ораторського мистецтва та вчитися взаємодії з аудиторією.

Четверте завдання це онлайн тест (перевірка знань) із використанням сайту QUIZZ [29]. Цей сайт має готові завдання з великої кількості різних тематик, проте кожен із викладачів має змогу створити свій власний тест для перевірки саме тих знань, навичок та умінь, які засвоювалися учнями протягом процесу вивчення визначеної теми. Варто зупинити увагу на дуже гарному прикладі перевірки знань та лексики - це тест за посиланням про Австралію [30]. В цьому тесті закріплюється знання таких ключових слів: *the basic currence, the head of Australia, the capital, the emblem, area, territory, population*. Кожне питання має обмежений час на відповідь, проте цього цілком достатньо для аналізу інформації. Перелік питань з відповідями у Додатку В.

Таким чином, результати проведеного дослідження надають змогу зробити певні висновки: по-перше, лінгвокраїнознавчий аспект при його використанні в процесі навчання іноземній мові може бути ефективним підґрунтям для формування комунікативної компетентності; по-друге, його використання в середніх класах є доцільним із огляду на вік дітей (дослідження проводилося у 8 класі) [7].

ВИСНОВОК

Згідно із завданнями, у роботі були надані визначення основним поняттям; була досліджена педагогічна, наукова, психологічна, та методична література; була розроблена система вправ з англійської мови із використанням лінгвокраїнознавчого аспекту.

Терміни «країнознавство» та «лінгвокраїнознавство» є близькими за своїми значеннями, адже перше – це наука про загальні закономірності розвитку країни, а друге – це наука про те, як ці закономірності впливають на мову, на якій розмовляють в цій країні та навпаки.

Також було визначено сукупність даних, які складають основний зміст лінгвокраїнознавчого аспекту. Це дані про географічне положення, клімат, історію держави, політичний устрій, досягнення культури, літератури, архітектури, науки, мистецтва, звичаї і традиції народу і т. д., «фонові знання» та «невербальна мова».

Лінгвокраїнознавство є невід'ємним аспектом у вивченні будь-якої іноземної мови, зокрема англійської. Оволодіваючи іноземною мовою учні стикаються з аутентичною культурою, таким чином, учні мають комплементарний філологічний метод побічного пізнання малознайомого світу. Ця іншомовна культура включає в себе такі компоненти: навчальний аспект, пізнавальний аспект, розвиваючий аспект та виховний аспект.

До лінгвокраїнознавчого матеріалу належать окремі види лексики (конотативну лексику, фонову лексику, ономастичну лексику, лексичні одиниці афористичного рівня, правила мовної і немовної поведінки та фразеологізми). Деякі приклади ми навели.

Було проаналізовано мету та позитивні риси використання наочності та відповідно до цього розроблено методичний комплекс із чотирьох завдань для більш глибокого та ґрунтовного заснування матеріалу з окремої теми.

З огляду на це, можна стверджувати, що всі завдання дослідження виконано.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильцова І. Вчимося із задоволенням та користю // Іноземні мови в навчальних закладах-2005.-№1.-С. 84-89.
2. Веклич Ю.І. Лінгвокраїнознавчий аспект навчання іноземної мови у підготовці майбутніх учителів початкової школи [Електронний ресурс] – Режим доступу до https://www.psyh.kiev.ua/%D0%92%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D1%87_%D0%AE.%D0%86._%D0%9B%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B8%D0%B9_%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D1%83_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D1%86%D1%96_%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85_%D1%83%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%B2_%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8
3. Верещагин Е. М. Язык и культура / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – 1038 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу до <https://www.twirpx.com/file/761727/>
4. Верещагин Е. М., Костомаров В.Г. Лингвострановедческая теория слова. – 320 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу до <https://www.twirpx.com/file/231492/>
5. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Лингвострановеденье и текст — 181 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу до <https://www.twirpx.com/file/1529934/>

6. Зимняя И.Я. Основные цели применения наглядности при обучении иностранному языку. [Электронный ресурс] – Режим доступа до http://elib.cspu.ru/xmlui/bitstream/handle/123456789/1376/%D0%91%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%90_%D0%A1_.pdf?sequence=3&isAllowed=y
7. Казачінер О.С. Роль наочності у навчанні англійській мові молодших школярів. // Англійська мова та література. –2004. -№13. –С.2-5.
8. Кечик О.О ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ [Електронний ресурс] – Режим доступа до http://www.rusnauka.com/8._NPE_2007/Philologia/20941.doc.htm
9. Кондратьева О. Застосування лінгвокраїнознавчого підходу у процесі вивчення іноземної мови в контексті полікультурного освітнього середовища [Електронний ресурс] – Режим доступа до <https://www.cuspu.edu.ua/ua/konferentsii-2016-2017-n-r/international-scientific-and-practical-internet-conference-foreign-language-in-professional-training-of-specialists-issues-and-strategies/section-2-foreign-language-teaching-techniques/6033-zastosuvannya-linhvokrayinoznavchoho-pidkhodu-u-protsesi-vyvchennya-inozemnoyi-movy-v-konteksti-polikulturnoho-osvitnoho-seredovyshcha>
10. Леонтьев А.А. Мыслительные процессы в усвоении иностранного языка. // Иностранные языки в школе, №5, 1975. -С.72-76.
11. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. — Вид. 2-ге, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. — К.: Ленвіт, 2002. — 328 с
12. Наочні матеріали у процесі навчання іноземної мови(лінгвокраїнознавчий аспект) [Електронний ресурс] – Режим доступа до <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/4025/1/%d1%8f%d0%bb%d1%82%d0%b0%202008%20%281%29.pdf>

- 13.Оберемко О. Г. Лингвострановедческий аспект обучения французскому языку в V-VII классах средней школы. - М., 1989.
- 14.Попроцька О. Лінгвокраїнознавчий підхід до вивчення іноземної мови у вітчизняній школі / О.В. Попроцька. // Вісник ЛНУ ім. Т.Шевченка. - № 9 (220) Ч. III. - 2011р. - С. 111 - 114.
- 15.Томахин Г.Д. Лексика с культурным компонентом знания // Иностраный язык в школе, №6, 1980. -С.47-50.
- 16.Томахин Г.Д. Теоретические основы лингвострановедения. -Дисс. ... докт. пед. наук. -М., 1984.
- 17.Сабітова А. П. Лінгвокраїнознавчий аспект викладання іноземної мови [Електронний ресурс] – Режим доступу до <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiQqbH45-3hAhWuyKYKHag7DV8QFjAAegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Fer.nau.edu.ua%2Fbitstream%2FNAU%2F13046%2F1%2F%25D0%259B%25D1%2596%25D0%25BD%25D0%25B3%25D0%25B2%25D0%25BE%25D0%25BA%25D1%2580%25D0%25B0%25D1%2597%25D0%25BD%25D0%25BE%25D0%25B7%25D0%25BD%25D0%25B0%25D0%25B2%25D1%2587%25D0%25B8%25D0%25B9%2520%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25BF%25D0%25B5%25D0%25BA%25D1%2582.docx&usg=AOvVaw2IJLZCAj7pz3RxxwBH7eoiv>
- 18.Lado R. Linguistics Across Cultures: Applied Linguistics for Language Teachers. – Michigan, 1990. – 141p.
- 19.Sapir E. The status of linguistics as a science // Language. - 1929.-№3-4.P.209-210.
- 20.The Foreign Language Learning Process // The British Council/ - 181 p. [Електронний ресурс] – Режим доступу до https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/F044%20ELT-43%20The%20Foreign%20Language%20Learning%20Process_v3.pdf

21. Fernando Cerezal Sierra FOREIGN LANGUAGE TEACHING METHODS: SOME ISSUES AND NEW MOVES [Електронний ресурс] – Режим доступу до <http://www.encuentrojournal.org/textos/8.7.pdf>

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

22. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов.-М., Советская энциклопедия, 1969.
23. Словник української мови Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс] – Режим доступу до <http://sum.in.ua/s/naochnistj>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

24. Australia, Oceania, and Antarctica [Електронний ресурс] – Режим доступу до http://pacificschoolserver.org/content/_public/Environment/Geography/History%20and%20Social%20Science/AustraliaTextbook.pdf
25. Brian Dufort, Sally Erickson, Matt Hamilton, David Soderquist, Steve Zigray World Geographhy [Електронний ресурс] – Режим доступу до <http://textbooks.wmisd.org/Downloads/6th/6thWorldFull.pdf>
26. Michael Roche 1Geography in New Zealand 2012-2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу до <https://igu-online.org/wp-content/uploads/2016/10/New-Zealand-2012-16.pdf>
27. Robert M. Bone - The *Regional Geography of Canada*: 5th (fifth) Edition : chapter one [Електронний ресурс] – Режим доступу до https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=2ahUKewjujYXrwO3hAhWttYsKHdUvAYwQFjACegQIARAC&url=https%3A%2F%2Farc2.oup-arc.com%2Fprotected%2Ffiles%2Fcontent%2Ffile%2F1502468484643-Bone7e_SSG_Chapter1.pdf&usg=AOvVaw19hbhSELP6VGbmX-kYX_Ee

28. THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND [Электронный ресурс] – Режим доступа до http://tgacv.cz/aj/s_aj/AJpdf/aepdf/ae01.pdf
29. QUIZIZZ [Электронный ресурс] – Режим доступа до <https://quizizz.com/>
30. QUIZIZZ AUSTRALIA [Электронный ресурс] – Режим доступа до <https://quizizz.com/join/search/australia>

ДОДАТОК А

**Приклад діалогу із використанням спеціальної лексики з
лінгвокраїнознавчого аспекту**

<i>Samantha:</i>	hello, my friend! How are you?
<i>Christopher:</i>	I'm great!
<i>Samantha:</i>	Really? What happened?
<i>Christopher:</i>	I decided to visit London!
<i>Samantha:</i>	Oh, my God! It's cool! I know that it's city of your blue dream!
<i>Christopher:</i>	Yes. I'm so happy. My parents bought tickets for me and my brother.
<i>Samantha:</i>	You are lucky girl.
<i>Christopher:</i>	I know. It is the largest and most populated city in the United Kingdom and the European Union.
<i>Samantha:</i>	What sights do you want to see?
<i>Christopher:</i>	Trafalgar Square, Albert Memorial and Royal Albert Hall, the National Gallery and others.
<i>Samantha:</i>	I know that there are many parks in this city.
<i>Christopher:</i>	Ye! The largest parks in the central area of London are the Royal Parks of Hyde Park, its neighbor Kensington Gardens at the western edge of central London and Regent's Park on the northern edge.
<i>Samantha:</i>	Do you want to visit Zoo?
<i>Christopher:</i>	Of course) Regent's Park contains London Zoo, the world's oldest scientific zoo.
<i>Samantha:</i>	I'm so happy for you! You should take many photos!

ДОДАТОК Б

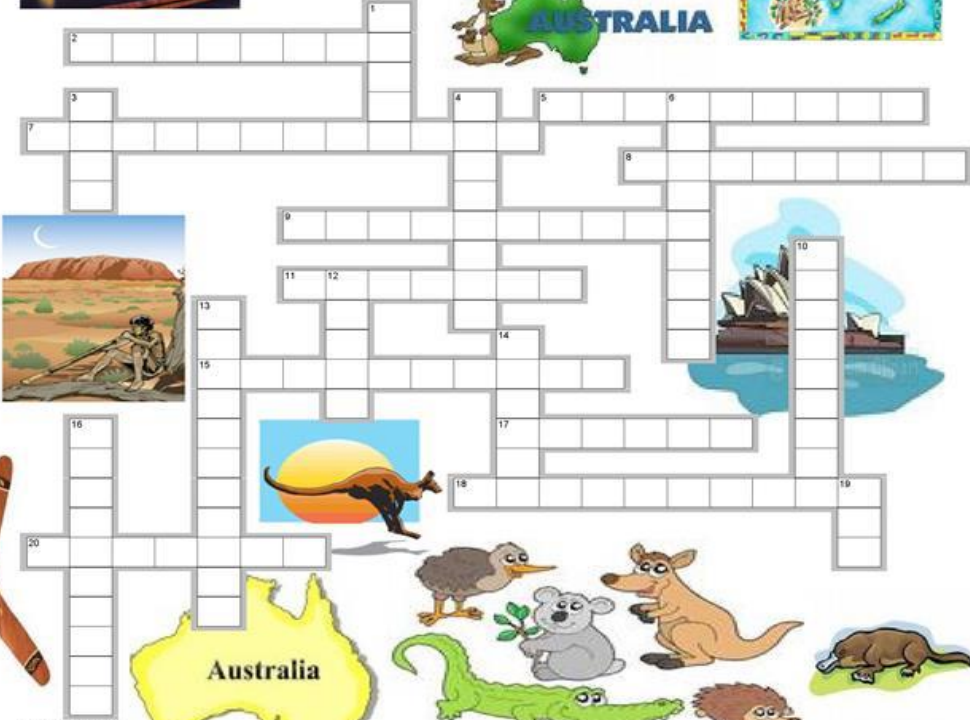
Приклад кросворду із застосуванням лінгвокраїнознавчого аспекту

AUSTRALIA

ACROSS

2. This is an animal that hops on its hind legs and carries its young in a pouch.

5. If you throw it appropriately it'll come back to you.

7. January 26 is called this in Australia.

8. This is an egg-laying mammal that lives in water and has a bill like a duck's.

9. This is an Aboriginal musical instrument.

11. Some eucalypt trees are called like this.

15. You can find this building in Sydney. It has become an Australian icon.

17. This is the most famous city in Australia.

18. Australia is located in the southern _____.

20. The remote interior of Australia is called like this.

DOWN

1. This is an animal that spends most of its time sleeping in tree forks.

3. This is an Australian word that means forest.

4. This is the capital city of Australia.

6. This is the second largest city in Australia. The Australian Open and Formula 1 are organised here.

10. This is another word for Australia.

12. This is a monolith in the Red Centre.

13. They are the indigenous people of Australia.

14. Australians like to call themselves this way.

16. These animals carry their young in a pouch.

19. This is a flightless bird.

iSLCollective.com

ДОДАТОК В

1. *Formally the head of Australia is...*

- A. President
- B. Queen of great Britain
- C. Princess
- D. Prime minister

2. *Australia is famous for its...*

- A. Forests
- B. Rivers
- C. Ducks
- D. Sheep

3. *What is the basic currency in Australia?*

- A. Pound
- B. Euro
- C. Dollar
- D. Franc

4. *Australia`s western coast is washed by the...ocean.*

- A. Atlantic
- B. Caribbean
- C. Pacific
- D. Indian

5. *Australia consists of... states and...territories.*

- A. 7,2
- B. 3.8
- C. 10,5
- D. 1,7

6. *The capital of Australia is...*

- A. Sydney
- B. Ottawa
- C. Canberra

D. Melbourne

7. *The largest river in Australia is...*

A. The Columbia River

B. The Murray River

C. The Darling River

D. The Mackenzie River

8. *What is the emblem of Australia?*

A. Kangaroo

B. The leek

C. The maple leaf

D. Koala

9. *The population of Australia is over ... million people.*

A. 80

B. 25

C. 20

D. 30

10. *Australia has an area of nearly...million square km.*

A. Nine

B. Eleven

C. Ten

D. Eight